

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUT- SKOTTETS BETÄNKANDE 22/2001 rd

Folkpensionsanstaltens fullmäktiges verksam- hetsberättelse för år 2000

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 15 maj 2001 Folkpensionsanstaltens fullmäktiges verksamhetsberättelse för år 2000 (B 7/2001 rd) till social- och hälsovårdsutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- biträdande avdelningschef Tuulikki Haikarainen och äldre regeringssekreterare Anja Kaisalo, social- och hälsovårdsministeriet
- ordförande Timo Ihamäki och vice ordförande Pirkko Peltomo, Folkpensionsanstaltens fullmäktige
- generaldirektör Jorma Huuhtanen och direktör Matti Puhakka, Folkpensionsanstalten
- ordförande Brita Järvinen och arbetarskyddsansvariga Tiina Kiuru, Kansaneläkelaitoksen Toimihenkilöt ry.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

Likviditet och finansiering

Utskottet har upprepade gånger påpekat vikten av att Folkpensionsanstaltens medel och likviditet säkerställs. Underskottet i finansieringen av sjukförsäkringen ökade 2000 från nästan 2 till 3,1 miljarder mark. I år kommer sjukförsäkringsfonden enligt beräkningarna att behöva nästan tre miljarder mark i garantibelopp från staten. Utskottet påpekar att garantibeloppen ursprungligen var avsedda att rätta till tillfällig obalans i finansieringen och att beloppen har stigit orimligt mycket de senaste åren.

För att säkerställa Folkpensionsanstaltens likviditet behövdes det under åtta av årets månader mellan 320 och 750 miljoner mark i statliga garantibelopp. I praktiken är likviditeten tryggad för inte mer än ungefär två veckor, vilket med fog kan anses vara för lite.

Under behandlingens gång fick utskottet information om arbetet i den kommission som social- och hälsovårdsministeriet har tillsatt för att utreda utvecklingen och finansieringen av de sociala utgifterna i ett längre perspektiv. Det är enligt utskottet nödvändigt att finansieringen av Folkpensionsanstalten utreds ordentligt för att ekonomin systematiskt skall kunna läggas upp på en stabil grund, som utskottet redan tidigare har påpekat. Dessutom är det viktigt att det utan dröjsmål vidtas åtgärder för att förbättra Folkpensionsanstaltens finanser och likviditet.

Rehabilitering

Frågan om en stabil finansiell grund för den sociala tryggheten är nära kopplad till målet att hålla den arbetande delen av befolkningen på så hög nivå som möjligt. Därför är det angeläget att den förvärvsaktiva befolkningen kan bibehålla sin funktionsförmåga så länge som möjligt. Rehabilitering spelar en viktig roll när det gäller att

upprätthålla arbets- och funktionsförmågan och att motverka utbrändhet. Utskottet finner det viktigt att rehabilitering inriktad på bättre arbetsförmåga vidareutvecklas och anser att anslagen för rehabilitering bör ökas. Men utskottet understryker att undersökningar visar att också rehabilitering av pensionärer kan ge goda resultat och minskar sjukfrekvensen samtidigt som pensionärerna får bättre livskvalitet. Med bättre funktionsförmåga får de äldre också bättre förutsättningar att bo kvar hemma så länge som möjligt. Den geriatriska rehabiliteringen måste målmedvetet förbättras i vårt land, anser utskottet. Vidare påpekar utskottet att gränsen för gravt handikappades rätt att få rehabilitering går vid 65 år. Detta missförhållande bör rättas till genom lagstiftning så snart som möjligt.

Ersättning för sjukvårdskostnader mellan EU-staterna

Utskottet finner det positivt att Folkpensionsanstaltens fullmäktige under året uppmärksammat ersättningarna för sjukvårdskostnader mellan EU-staterna. År 1999 betalade Finland 10,6 miljoner mark för hälsovård som finländare fick i EU-stater. Finland fakturerade 6,4 miljoner mark för hälsovård som medborgare från andra EU-länder utnyttjade i vårt land. Varje år ökar ersättningarna eftersom i synnerhet allt fler pensionärer bor utomlands. Enligt de gällande skatteöverenskommelserna betalar pensionärerna huvudsakligen skatt till sitt hemland bara för pensioner inom den offentliga sektorn. Alla pensionärer bosatta utomlands betalar inte sjukförsäkringspremie till Finland. Utskottet håller med Folkpensionsanstaltens fullmäktige att det är

motiverat att kräva att pensionärer bosatta utomlands är med och betalar för sina sociala förmåner enligt samma villkor som andra som har rätt att utnyttja den sociala tryggheten i Finland. Därför bör de skatteöverenskommelser som tillåter regler av det slag som nämns ovan ändras så att en pensionstagare måste betala sjukförsäkringspremie på i Finland utbetald pension enligt samma regler som pensionstagare bosatta i Finland.

Stöden för skolresor

Folkpensionsanstalten har flera gånger påpekat att lagstiftningen om stöd för skolresor är alltför komplicerad att administrera. Stödet handläggs på flera olika ställen, av läroanstalter, Folkpensionsanstaltens lokalbyråer och centralförvaltning, kommunerna men också av Matkahuolto och Valtion rautatiet. Faktureringen kräver mycket kontroll och utredning i efterhand. Utskottet har tidigare uttalat sig om detta och ansett att olika förmånssystem måste vara tillräckligt tydliga och enkla att administrera för att kostnaderna för verkställigheten inte skall bli orimligt höga i relation till de totala kostnaderna för hela systemet. Administrationen av stödet för skolresor måste förbättras så snabbt som möjligt, anser utskottet.

Förslag till beslut

Social- och hälsovårdsutskottet föreslår vördsam

att detta betänkande sänds till Folkpensionsanstaltens fullmäktige för kännedom.

Helsingfors den 14 juni 2001

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Marjatta Vehkaoja /sd
medl. Eero Akaan-Penttilä /saml
Merikukka Forsius /gröna
Tuula Haatainen /sd
Marjaana Koskinen /sd
Päivi Räsänen /kd

Arto Seppälä /sd
Marjatta Stenius-Kaukonen /vänst
Raija Vahasalo /saml
ers. Hannu Aho /cent
Håkan Nordman /sv
Leena Rauhala /kd.

Sekreterare vid behandlingen i utskottet var
utskottsrådet Eila Mäkipää.